

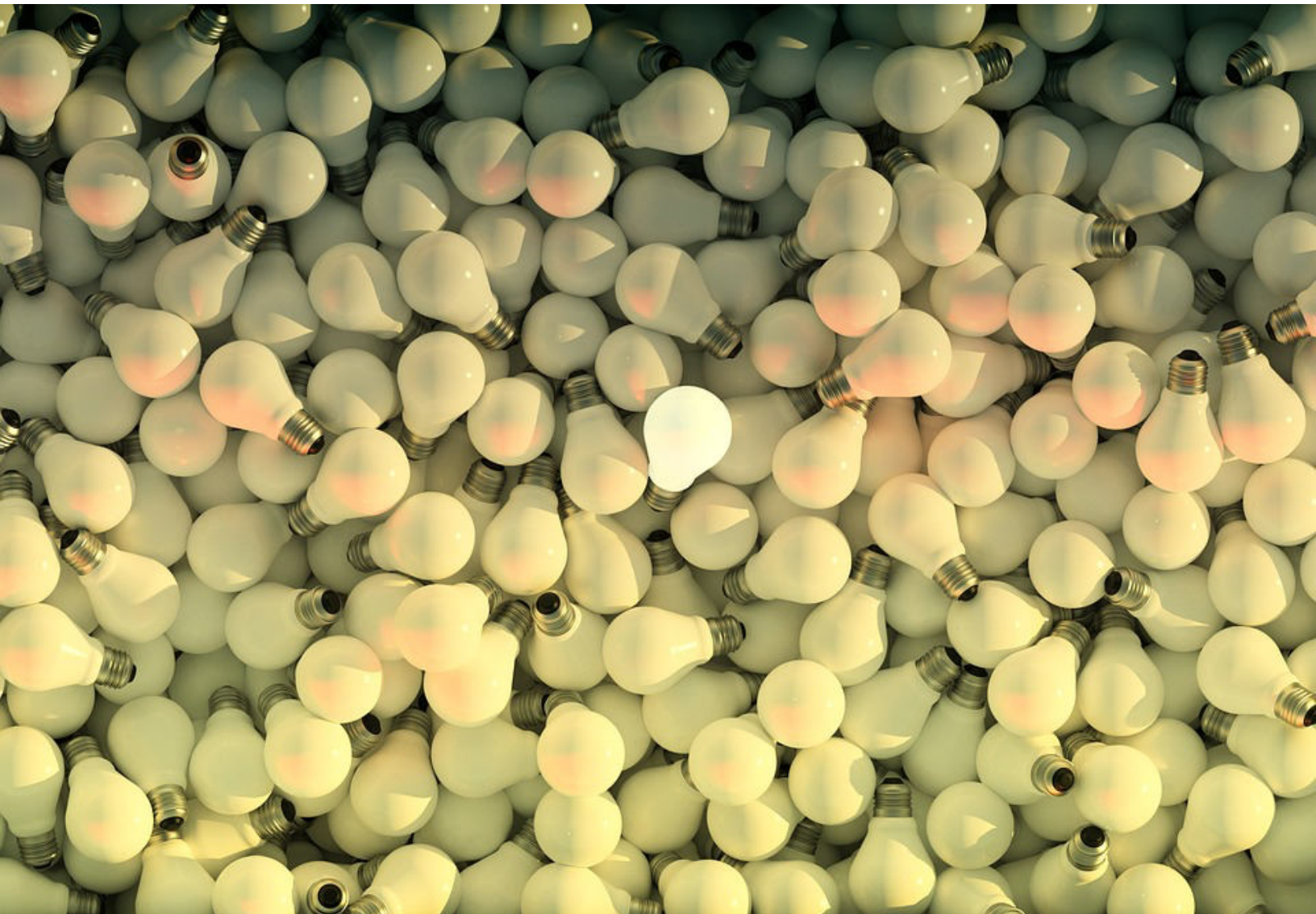
BỘ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ
CỤC THÔNG TIN KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ QUỐC GIA

BẢN TIN

KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

SỐ 40.2022

TIN TỨC SỰ KIỆN

- 01 TECHFEST Mekong 2022: khát vọng vùng đất Chín Rồng
- 02 Lập tổ hợp khởi nghiệp và đổi mới sáng tạo quốc gia
- 03 Công nghệ mới định hình xu hướng phát triển startup Việt
- 04 Khởi nghiệp xanh: ý tưởng đóng vai trò dẫn đường

KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

- 05 Hệ sinh thái khởi nghiệp tỉnh Bình Định: nhận diện giai đoạn phát triển và đề xuất giải pháp
- 06 Những bối cảnh phát triển của hệ sinh thái Nhật Bản

KIẾN THỨC KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

- 07 Khai thác cơ hội số hoá ở bộ phận bán hàng (Phần cuối)

CỤC THÔNG TIN KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ QUỐC GIA

24 Lý Thường Kiệt, Hoàn Kiếm, Hà Nội

Tel: (024) 38262718

TECHFEST MEKONG 2022: KHÁT VỌNG VÙNG ĐẤT CHÍN RỒNG

Ngày hội khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo vùng Đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL) - TECHFEST Mekong 2022 diễn ra trong hai ngày 19-20/10/2022 tại Cần Thơ. Sự kiện do UBND TP. Cần Thơ, Bộ Khoa học và Công nghệ phối hợp tổ chức.

Với thông điệp “Khát vọng vùng đất Chín Rồng”, TECHFEST Mekong 2022 là sự kiện quy mô vùng, thuộc khuôn khổ TECHFEST Việt Nam - sự kiện thường niên lớn nhất dành cho doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo (KNĐMST) do Bộ Khoa học và Công nghệ chủ trì thực hiện, phối hợp với các Bộ, ngành, địa phương, các tổ chức chính trị-xã hội.

Sự kiện quy tụ các cá nhân, tổ chức, mạng lưới hỗ trợ khởi nghiệp ĐMST trong nước và quốc tế dành cho cộng đồng khởi nghiệp ĐMST TP.Cần Thơ nói riêng và vùng ĐBSCL nói chung. Đây cũng là dịp để quảng bá hình ảnh hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST

vùng ĐBSCL năng động, sẵn sàng chào đón sự hợp tác cùng phát triển khoa học công nghệ, đồng thời, thúc đẩy đổi mới sáng tạo từ các đối tác trong nước và quốc tế.

Phát biểu tại sự kiện, Thứ trưởng Bộ KH&CN Trần Văn Tùng khẳng định: “Để KNĐMST thành công, cần thu hút sự tham gia của các doanh nghiệp, các hiệp hội doanh nghiệp KNĐMST; thúc đẩy mạnh mẽ liên kết giữa các địa phương, các vùng, hợp tác quốc tế để học tập nhân rộng những mô hình hỗ trợ khởi nghiệp thành công. Đồng thời, khuyến nghị nên phát triển và huy động các nguồn lực hỗ trợ, đầu tư

cho hoạt động KNĐMST cả khu vực công và tư. Những sáng kiến mới cần phải được sự quan tâm, hỗ trợ từ phía cơ quan quản lý, thậm chí tham gia đặt hàng, thu hút, thử nghiệm các giải pháp mới từ phía cộng đồng KNĐMST.”

Thứ trưởng Bộ KH&CN Trần Văn Tùng phát biểu tại lễ khai mạc.

Thứ trưởng Trần Văn Tùng cho biết, hiện Cục Phát triển thị trường và doanh nghiệp KH&CN đang hỗ trợ Sở KH&CN TP.Cần Thơ xây dựng đề án Trung tâm khởi nghiệp đổi mới sáng tạo Cần Thơ theo mô hình mở gắn kết chặt chẽ với khu vực doanh nghiệp và khu vực trường đại học, viện nghiên cứu với định hướng trở thành hạt nhân kết nối trong khu vực ĐBSCL. Nơi đây sẽ trở thành nơi khuyến khích hỗ trợ, ươm tạo, đầu tư cho các giải pháp đổi mới sáng

tạo phục vụ chính các doanh nghiệp lớn, các tập đoàn, tổng công ty, các doanh nghiệp nhỏ và vừa, cho khu vực công, giải quyết những bài toán kinh tế-xã hội đặc thù của không chỉ trong khu vực ĐBSCL mà còn trong khắp cả nước.

Tại buổi Khai mạc, ông Trần Việt Trường, Chủ tịch UBND TP.Cần Thơ cho rằng: Sự kiện TECHFEST Mekong 2022 có ý nghĩa rất quan trọng cho quyết tâm khát vọng vươn lên của cả vùng ĐBSCL, đồng hành cùng với cơ hội mới của vùng.

Nằm trong khuôn khổ của sự kiện, Diễn đàn khởi nghiệp và đổi mới sáng tạo vùng Đồng bằng Sông Cửu Long là một trong các hoạt động quan trọng diễn ra ngay sau Lễ khai mạc Ngày hội, cùng với sự đồng hành của Tập đoàn Qualcomm Việt Nam. Diễn đàn với sự quy tụ của các lãnh đạo, chuyên gia nhiều năm kinh nghiệm trong đổi mới sáng tạo hướng tới tập trung phát triển thế mạnh sẵn có của vùng ĐBSCL, từ đó đưa ra những gợi mở, giải pháp mới đáp ứng yêu cầu của bối cảnh. Đồng thời, Diễn đàn cũng thúc đẩy phát triển đổi mới sáng tạo mở từ khu vực tư nhân phục vụ phát triển kinh tế-xã hội Vùng ĐBSCL tạo cơ hội giao lưu, bày tỏ quan điểm của đại diện cơ quan quản lý Nhà nước, Tập đoàn trong nước và quốc tế, các chuyên gia xoay quanh chủ đề của buổi tọa đàm./.

TECHFEST Mekong 2022 quy tụ các đơn vị, cá nhân tham gia trưng bày với hơn 100 gian triển lãm, trưng bày trực tiếp và 30 gian triển lãm trực tuyến giới thiệu các sản phẩm, dự án khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, sản phẩm khoa học-công nghệ của vùng ĐBSCL, trong nước và quốc tế kết nối sản phẩm đến người tiêu dùng, nhà quản lý, nhà khoa học, cộng đồng doanh nghiệp góp phần thúc đẩy phát triển, mở rộng thị trường, định hướng phát triển cho các sản phẩm/dịch vụ của doanh nghiệp khởi nghiệp trong thời gian tới.

Bên cạnh triển lãm, trưng bày giới thiệu sản phẩm, sự kiện còn diễn ra hoạt động trình diễn các thiết bị công nghệ, sản phẩm và dự án khởi nghiệp đổi mới sáng tạo (Startup Demo) nhằm giới thiệu, kết nối, tư vấn và thương mại hóa trực tiếp các sản phẩm.

LẬP TỔ HỢP KHỞI NGHIỆP VÀ ĐỔI MỚI SÁNG TẠO QUỐC GIA

Vneconomy.vn - Xây dựng mô hình quốc tế về khởi nghiệp đổi mới sáng tạo mở kết nối với hơn 10 quốc gia và vùng lãnh thổ, hàng năm thu hút trên 5 quỹ đầu tư, các vườn ươm quốc gia quốc tế có uy tín, phát triển 20-30 startups có khả năng gọi vốn quốc gia, mở rộng thị trường quốc tế...

Ngày 18/10/2022, Cục Phát triển Thị trường và Doanh nghiệp Khoa học và Công nghệ, Bộ Khoa học và Công nghệ ký hợp tác với Intracom Group (Công ty cổ phần Đầu tư Hạ tầng và Giao thông) thiết lập, phát triển tổ hợp khởi nghiệp và đổi mới sáng tạo quốc gia.

Tổ hợp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia tại Hà Nội được thiết lập nhằm cụ thể hóa Đề án Hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia đến năm 2025 và Chiến lược phát triển khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo đến năm 2030, góp phần thúc đẩy phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo quốc gia đi ra quốc tế.

Theo thỏa thuận, hai bên cùng hợp tác thiết lập, phát triển Tổ hợp khởi nghiệp và đổi mới sáng tạo mở quốc gia; tổ chức các sự kiện liên quan đến hệ sinh thái khởi nghiệp và đổi mới sáng tạo quốc gia trong đó chú trọng về công nghiệp và công nghệ. Hợp tác đào tạo, ươm tạo chung các dự án khởi nghiệp sáng tạo, xúc tiến kết nối đầu tư phạm vi quốc gia và quốc tế. Cùng với đó thực hiện các đề án, dự án chung về nghiên cứu, chuyển giao, thí

điểm, thử nghiệm các mô hình đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp sáng tạo lưỡng dụng phục vụ phát triển kinh tế và đảm bảo bảo an ninh quốc phòng; hợp tác quốc tế trong phát triển kinh tế công nghệ lưỡng dụng; nghiên cứu phát triển các dự án giải quyết các vấn đề quân dụng và dân dụng. Hợp tác xây dựng mô hình Trung tâm đổi mới sáng tạo mở, nền tảng đổi mới sáng tạo mở quốc gia, đại học số về đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp, kênh truyền thông đa phương tiện về đổi mới sáng tạo mở.

Giai đoạn 1 của Tổ hợp sẽ triển khai các phân khu chức năng gồm: Khu vực đón tiếp và văn phòng thúc đẩy vận hành hệ sinh thái quốc gia; Khu vực ươm tạo, kết nối đầu tư, làm việc chung. Trọng tâm xây dựng mô hình quốc tế về đổi mới sáng tạo mở, khởi nghiệp sáng tạo mở kết nối với hơn 10 quốc gia và vùng lãnh thổ, hàng năm thu hút trên 5 quỹ đầu tư, các vườn ươm quốc gia quốc tế có uy tín... đưa Tổ hợp trở thành điển hình có khả năng mở rộng, có ảnh hưởng khu vực và quốc tế, từng bước đưa Hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo, đổi mới sáng tạo mở trở thành động lực phát triển kinh tế-xã hội./.

Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo Việt Nam hiện nay có khoảng hơn 3.000 doanh nghiệp. Số lượng vốn được công bố đầu tư vào các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo liên tiếp tăng trưởng. Tổng vốn đầu tư mạo hiểm vào các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo Việt Nam năm 2021 đạt kỷ lục với hơn 1,4 tỷ USD. Con số này cao gấp 3 lần năm 2020 (451 triệu USD) và gấp 1,5 lần so với con số 874 triệu USD hồi năm 2019.

Ngoài 4 Kỳ Lân công nghệ là các công ty khởi nghiệp được định giá trên 1 tỷ USD, số lượng các công ty được định giá vài trăm triệu USD cũng đang tăng trưởng mạnh mẽ./.

CÔNG NGHỆ MỚI ĐỊNH HÌNH XU HƯỚNG PHÁT TRIỂN STARTUP VIỆT

Các xu hướng công nghệ mới Blockchain, AI, Metaverse, mô hình bảo mật (Trust architecture), vật liệu thế hệ mới (next-generation materials), tương lai của công nghệ sạch (Future of clean technologies), cơ sở hạ tầng phân tán (Distributed infrastructure)... đang định hình và dẫn dắt xu hướng khởi nghiệp trên thế giới và Việt Nam không là ngoại lệ...

Đáng chú ý, nhiều công nghệ mới như Blockchain, AI, bảo mật, Metaverse, Việt Nam có lợi thế và đứng cùng điểm xuất phát với các nước trên thế giới. Điều này cũng được nhấn mạnh trong một báo cáo về hệ sinh thái khởi nghiệp công nghệ của Việt Nam do Ngân hàng Phát triển Châu Á (ADB) phát hành mới đây, trong đó nhận định: Kỳ Lân khởi nghiệp trong lĩnh vực công nghệ tiếp theo của châu Á và Thái Bình Dương có thể đến từ Việt Nam.

Năm 2021, Việt Nam được ghi nhận sự gia tăng vượt bậc về thu hút đầu tư khởi nghiệp với hơn 1,4 tỷ USD, con số kỷ lục trong hoạt động đầu tư khởi nghiệp tại Việt Nam. Báo cáo về hệ sinh thái khởi nghiệp công nghệ của Việt Nam của Ngân hàng ADB phát hành tháng 7/2022 cho biết, trong năm 2021, năm lĩnh vực khởi nghiệp hàng đầu thu hút được nguồn vốn lớn nhất là công nghệ tài chính (Fintech) chiếm tới 26,6%; thương mại điện tử chiếm 20,3%; công nghệ giáo dục (Edtech) chiếm 17,2%; công nghệ y tế (Healthtech) chiếm 7,8%; và phần mềm

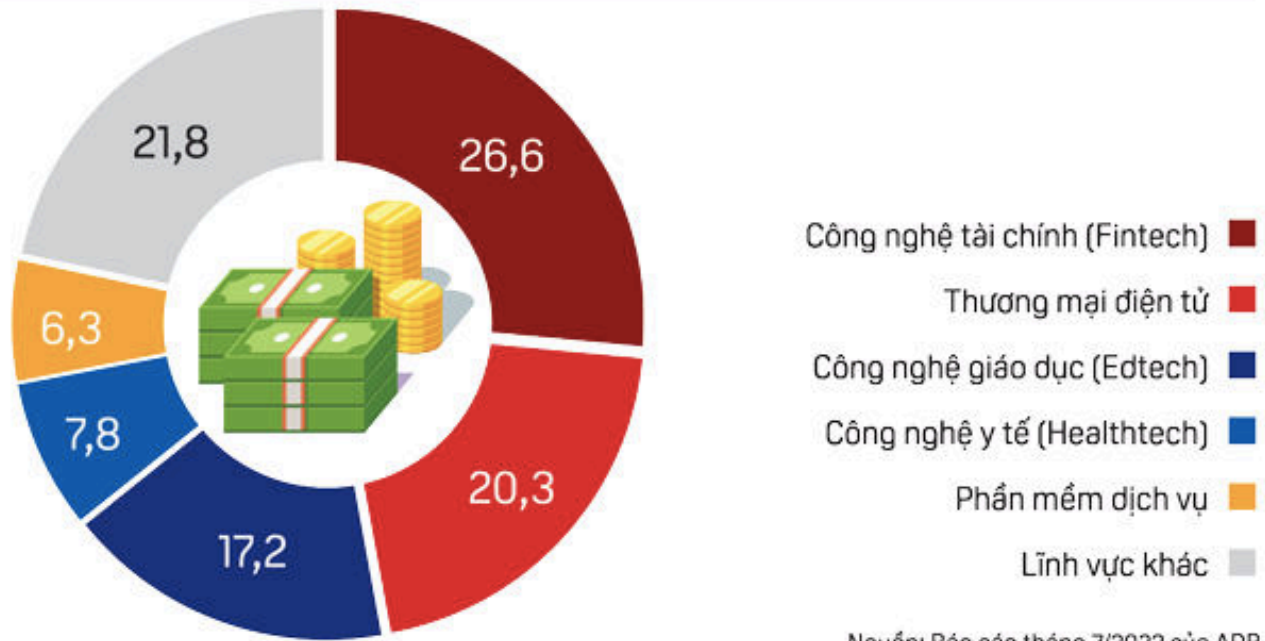
dịch vụ chiếm 6,3%. Trong đó công nghệ y tế và công nghệ nông nghiệp (Agritech) là hai lĩnh vực có tác động xã hội cao và có tiềm năng đóng góp cho phát triển bền vững và đồng đều hơn.

Xu hướng công nghệ mới và những khoản đầu tư trăm triệu đô

Ông Phạm Hồng Quát, Cục trưởng Cục Phát triển thị trường và Doanh nghiệp Khoa học và Công nghệ (Bộ Khoa học và Công nghệ), cho biết, Việt Nam hiện đã có khoảng 3.800 startups, trong đó, 11 startups được định giá trên 100 triệu USD. Hiện nay, có hơn 200 quỹ đầu tư đang hoạt động ở Việt Nam và hơn 100 tổ chức thúc đẩy kinh doanh, cơ sở ươm tạo... Hệ sinh thái của Việt Nam đã có sự bứt phá, đứng thứ ba trong khu vực ASEAN (sau Singapore và Indonesia). Đến thời điểm hiện tại Việt Nam đã có 4 Kỳ Lân (định giá trên 1 tỷ USD) gồm: VNG, VNPAY, MoMo và Sky Mavis.

Trong số các xu hướng công nghệ mới như kể trên, Việt Nam có lợi thế và đứng cùng điểm xuất phát với các nước trên thế giới ở nhiều công nghệ mới như Blockchain, AI, Metaverse, Healthtech, Fintech, hay Edtech... Điều này thể hiện ở con số nguồn vốn và số thương vụ đầu tư vào startup Việt khi số vốn rót startup Việt Nam năm 2021 chiếm 13% tổng đầu tư vào khu vực Đông Nam Á, tăng so với mức 8% của năm 2020, đứng thứ 3 về cả tổng giá trị và số thương vụ đầu tư vào startup trong khu vực, sau Indonesia và Singapore (theo báo cáo Đổi mới sáng tạo và đầu tư công nghệ Việt Nam do Trung

Năm lĩnh vực khởi nghiệp thu hút được nguồn vốn lớn nhất của Việt Nam năm 2021 (%)

Nguồn: Báo cáo tháng 7/2022 của ADB

tâm Đổi mới sáng tạo quốc gia (NIC) thuộc Bộ Kế hoạch Đầu tư và Quỹ đầu tư mạo hiểm Do Ventures vừa công bố tháng 4/2022).

Trong đó, thanh toán và thương mại điện tử vẫn là hai ngành đứng đầu trong việc thu hút vốn đầu tư, điển hình là việc nền tảng thương mại điện tử Việt Nam Tiki (sàn thương mại điện tử đầu tiên tại Việt Nam ứng dụng Robot tự động vào quy trình kho vận, hỗ trợ vận chuyển hàng hóa) đã huy động thành công 258 triệu USD trong vòng gọi vốn do AIA dẫn đầu (cuối năm 2021).

Ngành trò chơi trực tuyến (gaming) đã vươn lên vị trí thứ ba trong số các ngành được đầu tư nhiều nhất nhờ vào sự thành công trên toàn cầu của Sky Mavis cùng sản phẩm Axie Infinity (khi trong năm 2021, công ty này đã gọi vốn hàng trăm triệu USD và trở thành Kỳ Lân trong lĩnh vực công nghệ Blockchain của Việt Nam).

Báo cáo Đổi mới sáng tạo và đầu tư công nghệ Việt Nam cũng cho biết đại dịch COVID-19 tạo nên sự bùng nổ về lượng giao dịch ở một số ngành mới, từ đó, dẫn đến mức tăng trưởng vượt bậc về số tiền đầu tư trong những lĩnh vực này. Ba ngành nổi bật

nhất bao gồm y tế, giáo dục, và chuyển đổi số trong doanh nghiệp với mức tăng trưởng trong năm 2021 lần lượt là 1.016%, 526%, và 205%. Tổng số giao dịch của các thương vụ trên 10 triệu USD vượt mức 1 tỷ USD, tăng 255% so với năm trước. Trong khi nguồn vốn chảy vào vòng seed tăng lên mức cao kỷ lục cả về số lượng và giá trị thương vụ, thì nguồn vốn chảy vào các vòng sau series A đã trở về mức trước COVID-19. Năm 2021 chứng kiến sự xuất hiện của 5 giao dịch trị giá trên 100 triệu USD trong các lĩnh vực thanh toán, thương mại điện tử và gaming.

Cơ hội cho startup Việt

Nhiều tổ chức trong nước và quốc tế đánh giá, đổi mới sáng tạo tại Việt Nam sẽ có một tương lai đầy hứa hẹn khi hiện có hàng chục công ty với định giá vài trăm triệu USD đang phát triển mạnh mẽ và sẽ sớm trở thành những Kỳ Lân mới trong những năm tiếp theo.

Trong một báo cáo danh sách các doanh nghiệp startup sáng tạo, tăng trưởng nhanh và có tham vọng thành Kỳ Lân cách đây chưa lâu, Ngân hàng HSBC nhận định Việt Nam nổi lên như một trung tâm khởi nghiệp, gần theo kịp các quốc gia như Indonesia và

Singapore. Với dân số trẻ, năng động và có trí thức, độ phủ mạng Internet và tỷ lệ sử dụng điện thoại thông minh cao, cùng sự ủng hộ của Chính phủ, Việt Nam sẽ tiếp tục giữ vững vị thế là điểm đến hấp dẫn với cả nhà đầu tư lẫn công ty công nghệ, biến đất nước này trở thành cái nôi phát triển của những Kỳ Lân tiềm năng.

Ông Tình Nguyễn, đồng sáng lập LadiPage, cho rằng, Việt Nam hiện có hơn 300 công ty khởi nghiệp sáng tạo, điều này đang giúp Việt Nam thuộc top 3 hệ sinh thái khởi nghiệp năng động sáng tạo nhất khu vực châu Á. Ngoài ra, Việt Nam cũng đang tập trung vào 3 nhóm ngành khởi nghiệp có mức tăng trưởng cao: chăm sóc sức khỏe; công nghệ tài chính; công nghệ bán lẻ; 4 trụ cột khởi nghiệp: kinh doanh; con người; xã hội; công nghệ khác.

Theo đánh giá từ các chuyên gia, công nghệ sáng tạo sẽ tạo ra tăng trưởng phi thường cho các mô hình kinh doanh, tăng trưởng kinh tế nếu bám đúng trọng tâm 3 xu hướng: chuyển đổi số (với công nghệ điện toán đám mây (cloud), trí tuệ nhân tạo (AI), công nghệ 5G, Internet vạn vật (IoT)...); công nghệ hóa tự động trong sản xuất, công nghệ bồi đắp vật liệu (in 3D), dữ liệu lớn (Big Data)...); khoa học trong sức khỏe và cuộc sống (ngành công nghệ sinh học (biotechnology), dịch vụ y tế (healthcare); chế phẩm (vaccine)...

Cụ thể, các công nghệ kết nối kỹ thuật số, được hỗ trợ bởi 5G và Internet vạn vật (IoT), có tiềm năng thúc đẩy các hoạt động kinh tế. Công ty tư vấn McKinsey nhận định việc triển khai các kết nối nhanh hơn trên nền tảng di động, trong các lĩnh vực như chăm sóc sức khỏe, sản xuất hay bán lẻ có thể giúp GDP toàn cầu tăng thêm từ 1.200 tỷ USD đến 2.000 tỷ USD. Và khả năng kết nối và truyền tải tốt hơn sẽ thúc đẩy những thay đổi lớn trong lĩnh vực từ kinh doanh đến sản xuất (thông qua điều khiển không dây các công cụ điện tử, máy móc và robot).

Cũng theo McKinsey, khoảng một nửa tổng số

công việc hiện có có thể được tự động hóa trong vài thập niên tới, khi quá trình tự động hóa cấp độ cao, kết hợp công nghệ thực tế ảo, trở nên phổ biến hơn. Đến năm 2025, hơn 50 tỷ thiết bị sẽ được kết nối với Internet vạn vật công nghiệp (IIoT). Robot, các thiết bị tự động hóa, in 3D... sẽ tạo ra khoảng 79,4 zettabyte (79,4 tỷ terabyte) dữ liệu mỗi năm.

Blockchain được ứng dụng nhiều trong các lĩnh vực như tài chính ngân hàng, công nghiệp sản xuất, chuỗi cung ứng, dịch vụ công hay giáo dục.

Trong một thế giới 4.0, toàn cầu hóa chuyển đổi số và tất cả mọi thứ đều được dữ liệu hóa, cho đến những công nghệ hoàn toàn mới như Blockchain, Metaverse, Web 3.0... thì cơ hội không dành riêng cho một quốc gia nào. Theo các chuyên gia, những công nghệ rất mới sẽ là lợi thế của người trẻ năng động và yêu thích công nghệ như Việt Nam. Ngoài tính “thời thượng” của công nghệ người trẻ Việt dễ bắt nhịp mà bản thân những doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo cũng sẽ nhận được rất nhiều sự hỗ trợ từ Nhà nước như: hỗ trợ 100% về giá trị hợp đồng tư vấn về thủ tục xác lập, chuyển giao, bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ...

Với những lợi thế và tiềm năng trên, doanh nghiệp khởi nghiệp, người trẻ khởi nghiệp Việt sẽ có nhiều cơ hội để có thể hiện thực hóa khát vọng “biến đất nước này trở thành cái nôi phát triển của những Kỳ Lân tiềm năng”, như đánh giá của các tổ chức trong nước và nước ngoài./.

KHỞI NGHIỆP XANH: Ý TƯỞNG ĐÓNG VAI TRÒ DẪN ĐƯỜNG

Tuoitre.vn - Trong hoạt động khởi nghiệp, ý tưởng đóng vai trò dẫn đường từ điểm xuất phát, giúp định hướng mục tiêu, đồng thời, giải quyết các vấn đề xã hội quan tâm, cụ thể là các nhu cầu nâng cao chất lượng sống.

Phát triển xanh đồng nghĩa với việc kiến tạo sự bền vững của con người với điều kiện và môi trường sống. Bản chất của phát triển xanh là ưu tiên đầu tư vào các tài nguyên, năng lượng có khả năng tái tạo để đảm bảo các điều kiện sống có thể duy trì và phát triển.

Các nguồn tài nguyên tưởng chừng là vô hạn như nước, không khí, đất, khoáng sản, cây xanh... cũng có khả năng suy giảm, cạn kiệt nếu không có sự khai thác và sử dụng hợp lý.

Phát triển xanh còn thay đổi nhận thức, hành động của con người trong việc duy trì và nâng cao chất lượng cuộc sống. Do đó, giáo dục tư duy và hành động phát triển xanh cho các thế hệ, đặc biệt là thế hệ trẻ, chính là nhằm đảm bảo một nền tảng phát triển bền vững cho cộng đồng.

Trong hoạt động khởi nghiệp, ý tưởng đóng vai trò dẫn đường từ điểm xuất phát, giúp định hướng mục tiêu, giải quyết các vấn đề xã hội quan tâm, cụ thể là các nhu cầu nâng cao chất lượng sống.

Việc tìm kiếm, xây dựng ý tưởng và cân nhắc tính khả thi giúp cho các dự án khởi nghiệp giảm thiểu các rủi ro, đồng thời nâng cao cơ hội thành công.

Cụ thể, một ý tưởng tốt sẽ tác động tới khởi nghiệp ở các vấn đề: giải quyết vấn đề xã hội quan tâm; mức đầu tư, khả năng thu hồi vốn và khả năng sinh lời; khả năng gọi vốn và thu hút các nguồn lực; tập hợp nhân sự phù hợp, chung chí hướng và chia sẻ lợi ích; sức ảnh hưởng và sự ủng hộ của cộng đồng; khả năng nhân bản, nhân rộng mô hình mẫu;

khai thác nguồn lực và tài nguyên bản địa; khả năng tạo sinh kế, tạo việc làm và tác động địa phương...

Một ý tưởng khởi nghiệp xanh thông thường sẽ cần các yếu tố sau: tên ý tưởng và định nghĩa về yếu tố xanh trong ý tưởng: ngắn gọn, dễ hiểu hoặc độc đáo, khác biệt để người đọc hình dung vấn đề và khả năng giải quyết vấn đề.

Đặc biệt là yếu tố phát triển bền vững trên cơ sở tái tạo, tuần hoàn các nguồn lực. Vấn đề cần giải quyết: thông thường sẽ là một vấn nạn của xã hội hoặc một nhu cầu của cộng đồng được mô tả chi tiết, cụ thể là chứng minh được khả năng tái tạo các nguồn lực của xã hội và môi trường.

Mô tả sản phẩm, dịch vụ của ý tưởng gắn với vấn đề cần giải quyết. Việc mô tả cần làm rõ sự khác biệt, tính sáng tạo và đặc biệt là tính khả thi khi giải quyết vấn đề xã hội quan tâm một cách hiệu quả. Khả năng phát triển bền vững của sản phẩm, dịch vụ.

Mô tả chi tiết về khả năng tái tạo các tài nguyên, nguồn lực để chứng minh sự bền vững của ý tưởng. Khả năng tạo ra kinh tế và sinh kế. Ý tưởng cần tạo ra nguồn kinh tế để đảm bảo việc triển khai trong thực tế có tính khả thi.

Các ý tưởng tạo tác động xã hội, đặc biệt là sinh kế, sẽ thường được quan tâm và nhận được sự hỗ trợ nhiều hơn. Sự tham gia và lợi ích của cộng đồng.

Mô tả lý do các nhóm đối tượng cụ thể sẽ tham gia cùng với đề tài, dự án và lợi ích của họ ở các nội dung như tiêu dùng, chung tay hành động...

"Chấp cánh Khởi nghiệp xanh" chú trọng Ý tưởng xanh

Cuộc thi ý tưởng khởi nghiệp do Báo Tuổi Trẻ phối hợp với các đơn vị đồng hành là Công ty Hyundai Thành Công và Xi măng INSEE Việt Nam tổ chức.

"Chấp cánh Khởi nghiệp xanh" mong muốn nhận được những ý tưởng khởi nghiệp từ các bạn trẻ ở nhiều lĩnh vực. Khuyến khích các ý tưởng sáng tạo, độc đáo trong việc xây dựng các công trình xanh, mang lại nhiều giá trị, giúp giải quyết những vấn đề cấp bách, cần thiết của xã hội và tạo ra giá trị thực tiễn cho cộng đồng. Có thể nói về lĩnh vực và sản phẩm, dịch vụ sẽ thực hiện; mô hình sản xuất, kinh doanh sẽ thành lập hoặc các hoạt động mà ý tưởng khởi nghiệp sẽ thực hiện. Phân tích được những ý nghĩa kinh tế, xã hội mang lại khi triển khai ý tưởng thành công. Quan trọng, là phải XANH.

Các ý tưởng dự thi vào sơ khảo sẽ được đăng tải, bài đoạt giải sẽ được vinh danh, công bố trên các ấn phẩm của báo Tuổi Trẻ, được tham khảo, ghi nhận ý kiến của Hội đồng chuyên môn cuộc thi.

Các tác giả dự thi sẽ được tham gia các buổi hướng dẫn, tư vấn khởi nghiệp do báo Tuổi Trẻ tổ chức. Ngoài việc được vinh danh trên mặt báo,

những ý tưởng khởi nghiệp trên sẽ có cơ hội tiếp cận với nhiều quỹ đầu tư cũng như quảng bá hình ảnh đến với công chúng.

Ban giám khảo vòng xếp giải với các chuyên gia có uy tín đến từ đại diện Ban biên tập báo Tuổi Trẻ, các doanh nhân, chuyên gia, trong lĩnh vực startup... sẽ xét duyệt chấm giải từ những bài đã vào sơ khảo.

Bài dự thi tối đa 1.500 chữ, kèm hình ảnh, video là điểm cộng; có thể là thiết kế hình ảnh, video, powerpoint... chú thích nhưng phải có bài mô tả dưới 1500 chữ kèm theo; chưa từng tham gia cuộc thi nào, chưa từng đăng trên các phương tiện truyền thông, mạng xã hội.

Bài dự thi gửi về địa chỉ email: khoinghiệpxanh@tuoitre.com.vn.

Thời gian nhận bài dự thi từ 15-9-2022 đến hết ngày 15-12-2022.

Lễ trao giải cuộc thi "Chấp cánh Khởi nghiệp xanh" dự kiến cuối tháng 12/2022.

Giá trị giải thưởng:

1 giải nhất trị giá: 30 triệu đồng;

1 giải nhì trị giá: 20 triệu đồng mỗi giải;

1 giải ba trị giá: 10 triệu đồng mỗi giải;

5 giải khuyến khích trị giá: 5 triệu đồng mỗi giải.

17 mục tiêu phát triển bền vững của Liên Hiệp Quốc có rất nhiều mục tiêu liên quan đến phát triển bền vững, không xâm hại môi trường và bảo tồn tài nguyên thiên nhiên. Có thể nói đây là mục tiêu chung vì sự trường tồn của nhân loại. Bất kỳ doanh nghiệp nào, dù là startup nhỏ, vừa hay lớn đều phải nhận biết và đưa các mục tiêu này vào thành một trong những mục tiêu phát triển chính. Trong bối cảnh chung, rất cần những doanh nghiệp khởi nghiệp mới tập trung vào xanh hóa, nhằm thiết kế giải pháp mới để giải quyết các vấn nạn đương đại, cải thiện tình trạng hiện hữu và tạo ra các ý tưởng, giải pháp xanh hoàn toàn mới. Ý tưởng vì vậy sẽ là một trong những bước đầu tiên, quan trọng trong nhận diện vấn đề, nghiên cứu tìm hiểu và kiến tạo giải pháp. Ý tưởng, giải pháp có hiện thực hóa được hay không còn cần được ươm tạo qua một quá trình thử nghiệm và kiểm tra mức độ khả thi trước khi có thể triển khai.

Ví dụ về ý tưởng xanh có thể là ý tưởng giải quyết các vấn nạn hiện hữu về rác thải, biến đổi khí hậu, xâm hại môi trường bằng hóa chất, hoặc giải pháp cho thực phẩm xanh, nguyên vật liệu thay thế thân thiện với môi trường, nông nghiệp xanh giúp cân bằng hệ sinh thái...

Doanh nhân Nguyễn Phi Vân

HỆ SINH THÁI KHỞI NGHIỆP TỈNH BÌNH ĐỊNH: NHẬN DIỆN GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN VÀ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP

Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tỉnh Bình Định đã có bước khởi động từ năm 2016, sau khi Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định Số 844/QĐ-CP ngày 15/6/2016 về việc “Thúc đẩy hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo (ĐMST) quốc gia đến năm 2025”. Sau hơn 6 năm phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp, Bình Định đã có những kết quả hoạt động ban đầu tích cực.

NHẬN DIỆN GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN HỆ SINH THÁI KHỞI NGHIỆP TỈNH BÌNH ĐỊNH

Dựa trên 5 tiêu chí đánh giá thực trạng (Chính phủ và môi trường pháp lý, nguồn nhân lực, mật độ, văn hóa, vốn đầu tư) và 7 cấp độ phát triển (Sơ khởi, thiết lập nền tảng, Tăng tốc, Đã hình thành, Hoạt động hiệu quả, Phát triển, Triển vọng), hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST tỉnh Bình Định có thể được nhận diện như sau:

Chính phủ và môi trường pháp lý

Công tác xây dựng cơ chế, chính sách cho hoạt động khởi nghiệp

Bình Định đã ban hành các văn bản quan trọng làm cơ sở cho phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp, bao gồm:

- Quyết định Số 3043/QĐ-UBND ngày 28/8/2019 của UBND tỉnh Bình Định về việc phê duyệt Đề án “Hỗ trợ Hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST tỉnh Bình Định giai đoạn 2019-2025”; Quyết định Số 1735/QĐ-UBND ngày 25/5/2018 của UBND tỉnh Bình Định về việc ban hành kế hoạch triển khai thực hiện đề án “Hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp giai đoạn 2018-2025” trên địa bàn tỉnh Bình Định; Quyết định Số 3853/QĐ-UBND ngày 24/10/2019 của UBND tỉnh Bình Định về việc thành lập Ban chỉ đạo để triển khai thực hiện đề án “Hỗ trợ Hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST tỉnh Bình Định giai đoạn 2019-2025”; Quyết định Số 4149/QĐ-UBND ngày 12/10/2021 của UBND tỉnh Bình Định về việc thành lập Hội đồng tư vấn và đầu tư khởi nghiệp tỉnh Bình Định.

Hình thành các tổ chức mới về hỗ trợ khởi nghiệp

Nhằm triển khai và có sự phối hợp, hỗ trợ giữa các đơn vị trong tổ chức các thức hoạt động xây dựng hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST trên địa bàn tỉnh, Bình Định đã thành lập: Ban chỉ đạo hỗ trợ khởi nghiệp ĐMST tỉnh Bình Định; Hội đồng tư vấn và đầu tư khởi nghiệp tỉnh; Trung tâm Khám phá khoa học và Đổi mới sáng tạo. Đồng thời, Sở Khoa học và công nghệ tiếp tục cải tạo, nâng cấp khu không gian chung hỗ trợ khởi nghiệp Bihub thành nơi giao lưu, trao đổi kinh nghiệm về khởi nghiệp của cộng đồng khởi nghiệp tỉnh Bình Định.

Hoạt động kết nối hợp tác xây dựng mạng lưới của Sở Khoa học và công nghệ tỉnh Bình Định

Sở tổ chức 3 sự kiện Ngày hội khởi nghiệp tỉnh Bình Định, thu hút hơn 1500 người tham dự là lãnh đạo các sở, ban, ngành, các hội đoàn thể, các trường đại học và cao đẳng của tỉnh, các tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp, các nhóm dự án khởi nghiệp, các doanh nghiệp khởi nghiệp, sinh viên, học sinh. Bên cạnh đó, Sở kết nối và tham gia các hoạt động với hệ sinh thái khởi nghiệp Vùng Nam Trung Bộ - Tây Nguyên, sự kiện SURF Đà Nẵng, Khởi nghiệp Quảng Nam và các hoạt động của quốc gia, kết nối và hợp tác với hệ sinh thái khởi nghiệp miền Nam.

Ở tiêu chí này, Bình Định còn một số yếu kém như: sự liên kết và hợp tác với các sở ngành khác trong việc phối hợp xây dựng chương trình hỗ trợ

khởi nghiệp chưa rõ nét; thiếu sự quan tâm thường xuyên của lãnh đạo tỉnh, cũng như thiếu các hội thảo liên quan đến chính sách hỗ trợ khởi nghiệp, đặc biệt là tài chính và đầu tư để hỗ trợ cho hệ sinh thái khởi nghiệp phát triển ban đầu; thiếu các tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp mới, các chương trình hợp tác công tư, chương trình ươm tạo, tăng tốc khởi nghiệp còn qui mô nhỏ lẻ; và sự tham gia của doanh nhân trong hoạt động khởi nghiệp chưa thường xuyên, chưa nhiều về số lượng và chất lượng.

Nguồn nhân lực

Công tác đào tạo, tập huấn khởi nghiệp

Bình Định đã xây dựng chương trình, kế hoạch, tổ chức các buổi đào tạo, tập huấn kỹ năng và phát triển hoạt động khởi nghiệp cho nhân lực nguồn và đối tượng học sinh, sinh viên, doanh nghiệp khởi nghiệp trong toàn tỉnh tham gia. Cụ thể, Bình Định tổ chức được 9 đợt đào tạo, tập huấn kỹ năng cho các cán bộ nguồn cho cán bộ thuộc các sở, ban, ngành, tổ chức đoàn thể của tỉnh và cử 3 cán bộ trực tiếp triển khai thực hiện các hoạt động khởi nghiệp nhằm xây dựng đội ngũ chuyên gia tư vấn, hỗ trợ cho hoạt động khởi nghiệp của tỉnh trong những năm đến, thu hút hơn 400 lượt người tham dự.

Bên cạnh đó, Bình Định triển khai 5 chương trình đào tạo tại tỉnh thu hút gần 500 lượt người tham dự thông qua các lớp tập huấn, đào tạo, bồi dưỡng như “Phương thức quản lý và vận hành các hoạt động khởi nghiệp ĐMST”, “Nâng cao năng lực xây dựng Hệ sinh thái khởi nghiệp”, “Nâng cao năng lực huấn luyện viên khởi nghiệp”, Khóa bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm cô vấn khởi nghiệp, Khóa bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm làm nhà đầu tư thiên thần sáng tạo cho doanh nhân.

Ngoài ra, Sở Khoa học và công nghệ Bình Định phối hợp với Trường Đại học Quy Nhơn, Tỉnh Đoàn cử cán bộ hỗ trợ khởi nghiệp tham gia 4 đợt đào tạo với số lượng 14 lượt người tham dự đào tạo tại các tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp TP.Hồ Chí Minh như

Trung tâm Hỗ trợ khởi nghiệp và Đổi mới sáng tạo (SiHub); Khu công nghệ phần mềm đại học Quốc gia TP.Hồ Chí Minh (ITP).

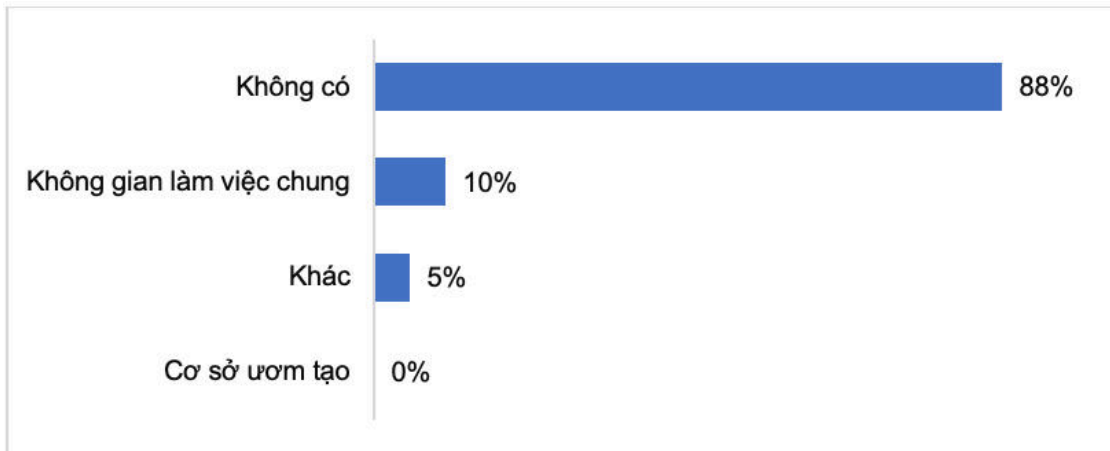
Như vậy, các nhóm khởi nghiệp trẻ ngày càng đa dạng, dễ xác định, đến từ các lĩnh vực, một số trường đại học lớn như Đại học Quy Nhơn đã có chương trình đào tạo và tổ chức hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp thường xuyên, có hoạt động hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp. Hoạt động nguồn nhân lực có phần cải thiện hơn từ cuối năm 2021 đến năm 2022 nhờ thúc đẩy nhiều chương trình đào tạo và tập huấn cho các tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp, cộng đồng, bước đầu nâng cao được nhận thức, kết nối các nguồn lực, hình thành từng bước mạng lưới nguồn lực cho phát triển.

Tuy nhiên, ở tiêu chí này, Bình Định còn một số yếu kém như: thiếu các hoạt động kết nối, đào tạo, hợp tác các tổ chức về công nghệ, lập trình; các chương trình giáo dục khởi nghiệp ở các trường triển khai chưa đồng bộ và mạnh mẽ từ các trường Phổ thông trung học, Cao đẳng và đại học; và hoạt động ở các Trung tâm hỗ trợ khởi nghiệp các trường cao đẳng, đại học còn mờ nhạt.

Mật độ

Cơ sở vật chất cho hoạt động khởi nghiệp

Sở khoa học và công nghệ Bình Định đã triển khai xây dựng không gian dành riêng cho khởi nghiệp và sáng tạo BIHUB (Binhding Innovation Hub) -. BIHUB hướng đến việc phát triển cộng đồng khởi nghiệp và thúc đẩy ĐMST. Kết quả khảo sát cơ sở vật chất hỗ trợ hoạt động khởi nghiệp tại tỉnh Bình Định của đề án 844 năm 2021 do Songhan incubator thực hiện cho thấy, chỉ có 10% cán bộ được khảo sát cho biết họ có không gian làm việc chung và có tới 88% không có cơ sở vật chất hỗ trợ hoạt động khởi nghiệp. Như vậy, có thể thấy cơ sở vật chất cho hoạt động khởi nghiệp trên địa bàn tỉnh còn rất hạn chế, mới hình thành và xây dựng được một không gian làm việc chung.

Hình 1. Nguồn cơ sở vật chất cho hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp

Mạng lưới cố vấn khởi nghiệp

Năm 2021, Bình Định có quyết định thành lập Hội đồng Tư vấn và đầu tư khởi nghiệp, tổ chức đào tạo nhóm cố vấn cho khởi nghiệp. Mạng lưới cố vấn đang ở giai đoạn đầu để hình thành và phát triển.

Văn hóa

Công tác truyền thông về khởi nghiệp

Công tác thông tin truyền thông trên địa bàn tỉnh Bình Định đã được triển khai thực hiện bằng nhiều hình thức đa dạng, phong phú và đã cung cấp kịp thời những nội dung, thông tin bổ ích cho cộng đồng khởi nghiệp, đồng thời, lan toả thông tin liên quan đến quá trình tạo dựng và phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo của tỉnh đến các tầng lớp nhân dân trong tỉnh, cụ thể các hoạt động như:

- Duy trì website khởi nghiệp ĐMST (<http://bihub.vn/>);
- Cập nhật các bài viết, hình ảnh nội dung về hội thảo, khóa học như: Phát động Cuộc thi Khởi nghiệp sáng tạo tỉnh Bình Định hằng năm và quảng bá về sự kiện Ngày hội khởi nghiệp ĐMST từ năm 2019-2022;
- Đăng tải các bài viết với nội dung kiến thức về khởi nghiệp sáng tạo; chia sẻ kinh nghiệm của các doanh nhân thành đạt, các startup trong nước và thế giới; các mô hình khởi nghiệp thành công, các dự án khởi nghiệp tại địa phương như: Cơ sở nầm An

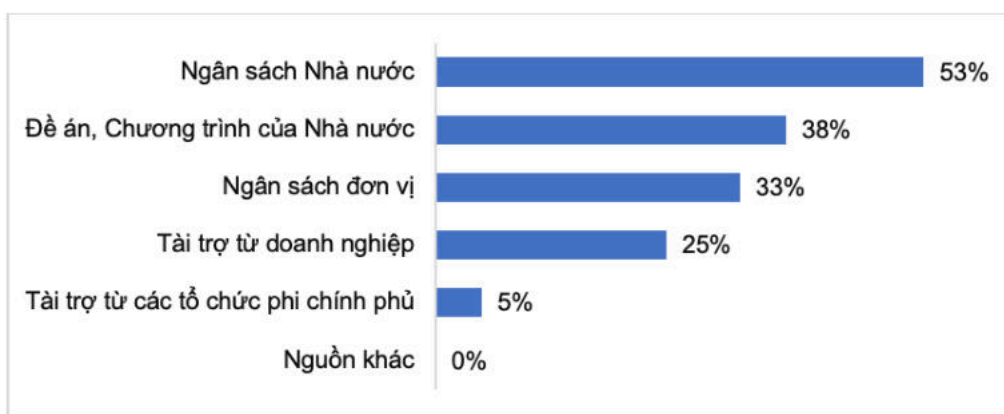
Nhơn, Rượu vang nếp, mô hình hỗ trợ và phát triển kỹ năng sống,...

- Phối hợp với Báo Bình Định, Đài Phát thanh và Truyền hình Bình Định, Tạp chí Khoa học và công nghệ để hỗ trợ đưa tin và phát sóng về Cuộc thi Khởi nghiệp sáng tạo tỉnh Bình Định qua các năm.

Công tác tổ chức cuộc thi khởi nghiệp

Hằng năm, Sở Khoa học và công nghệ tổ chức các sự kiện trọng điểm như: Chương trình Tuyển chọn và Ươm tạo các ý tưởng, dự án khởi nghiệp, sự kiện Ngày hội Khởi nghiệp ĐMST. Cuộc thi khởi nghiệp ĐMST thu về 91 hồ sơ hợp lệ đăng ký tham dự (năm 2019: 26 hồ sơ, năm 2020: 42 hồ sơ, năm 2021: 23 hồ sơ), trong đó, lĩnh vực Nông nghiệp, công nghệ thông tin và dịch vụ chiếm tỷ lệ cao nhất. Tổng số giải thưởng đã trao là 21 giải (năm 2019: 05 giải; năm 2020: 10 giải; năm 2021: 06 giải).

Nhìn chung, việc tổ chức Cuộc thi Khởi nghiệp sáng tạo thu hút nhiều dự án tham gia với lĩnh vực dự thi đa dạng, áp dụng công nghệ mới. Đa số các dự án đều hoàn thiện sản phẩm mẫu, có dự án đã có sản phẩm bán ra thị trường và bước đầu thu hút sự quan tâm của khách hàng. Trong đó, có một số dự án tiềm năng như: Dự án “Hợp tác xã nầm Anvies” - tác giả Phan Kim Nhật Quỳnh đạt giải đặc biệt vào năm 2019 và nhận được sự tài trợ từ CLB Đầu tư khởi nghiệp tỉnh Bình Định hay dự án

Hình 2. Nguồn tài chính cho hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp

“Xưởng sản xuất đồ chơi bằng gỗ, an toàn cho trẻ em” của nhóm tác giả: Trần Nhật Thiên Thanh, Võ Thị Bích Ty, Trương Văn Thành, Phạm Như Nhật Huy đạt giải Nhất vào năm 2021 và đạt giải Khuyến khích Cuộc thi Tìm kiếm tài năng khởi nghiệp ĐMST vùng Nam Trung Bộ và Tây nguyên năm 2022.

Ở tiêu chí này, Bình Định còn một số yếu kém như: các sự kiện khởi nghiệp hỗ trợ cho startup đến từ các tổ chức cộng đồng, tổ chức tư nhân chưa nhiều, tần suất thấp, không liên tục và thiếu đa dạng, thiếu hợp tác và liên kết để gia tăng chất lượng tri thức đổi mới sáng tạo và công nghệ; hầu hết chưa có các hoạt động liên kết ươm tạo, hỗ trợ khởi nghiệp toàn diện các dịch vụ giúp startup phát triển dễ dàng hơn.

Vốn

Nguồn tài chính cho hoạt động khởi nghiệp

Theo số liệu khảo sát năm 2021 của đề án hệ sinh thái khởi nghiệp do SHi thực hiện, có thể thấy nguồn vốn cho phát triển hệ sinh thái đến chủ yếu từ Nhà nước, các đề tài, chương trình của Nhà nước.

Theo kết quả khảo sát, nguồn lực tài Chính chủ yếu đến từ ngân sách của đơn vị, tài trợ của doanh nghiệp, ngân sách Nhà nước và từ các Đề án, Chương trình của Nhà nước. Trong đó, nguồn tài chính cho hoạt động khởi nghiệp chiếm 53% ngân sách Nhà nước, 38% từ đề án, chương trình của Nhà nước, 33% ngân sách của đơn vị, 25% từ tài

trợ doanh nghiệp, còn lại 5% từ các tổ chức Chính phủ và nguồn khác.

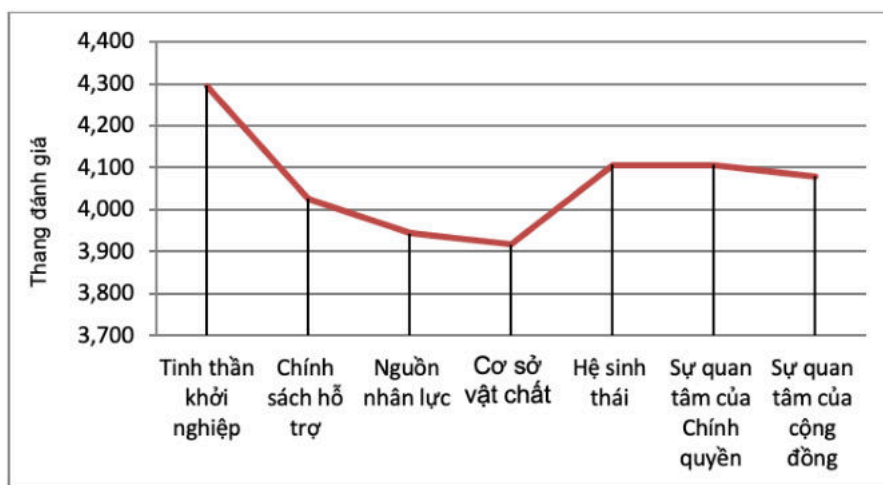
Từ kết quả khảo sát trên có thể thấy, nguồn ngân sách chính cho hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp tại tỉnh Bình Định chủ yếu từ ngân sách Nhà nước. Bên cạnh đó, tỉnh cũng đã huy động thêm nguồn từ đề án, chương trình của Nhà nước. Phần ngân sách của Nhà nước và đề án cũng không nhiều, rất ít so với kỳ vọng phát triển đổi mới sáng tạo của tỉnh.

Vốn đầu tư thiên thần

Đa phần các dự án khởi nghiệp sử dụng vốn cá nhân và bạn bè, nguồn vốn cho đầu tư từ các nhà đầu tư thiên thần chưa có. Hoạt động xây dựng mạng lưới các nhà đầu tư thiên thần còn tổ chức lỏng lẻo. Các mạng lưới cho đầu tư khởi nghiệp mới ở mặt chủ trương, văn bản hành chính.

Để thêm thông tin dữ liệu về nhận diện giai đoạn phát triển của hệ sinh thái khởi nghiệp, có thể tham khảo thêm dữ liệu khảo sát hệ sinh thái được thực hiện theo đề án 844 năm 2021 như Bảng 3.

Theo kết quả khảo sát, tất cả các yếu tố của hệ sinh thái khởi nghiệp đều được đánh giá trên mức 3,90. Trong đó, tinh thần khởi nghiệp, tinh thần doanh nhân được các cán bộ tham gia khảo sát đánh giá cao nhất gần 4,30. Tiếp theo là Sự quan tâm của chính quyền địa phương đối với hoạt động khởi nghiệp ĐMST đánh giá ở mức 4,11 và sự quan tâm của cộng đồng doanh nghiệp địa phương đối

Bảng 3. Tổng hợp đánh giá HST khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tỉnh Bình Định

với hoạt động khởi nghiệp ĐMST ở mức 4,08. Cơ sở vật chất hỗ trợ khởi nghiệp được các cán bộ tham gia khảo sát đánh giá ở mức thấp nhất chỉ được 3,92. Qua đó, chúng ta có thể thấy chính quyền và cộng đồng doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh Bình Định đang có quan tâm đến khởi nghiệp ĐMST.

Từ những phân tích và số liệu trên, có thể nhận diện hệ sinh thái khởi nghiệp tỉnh Bình Định đang ở Cấp 2 (thiết lập nền tảng) theo tiêu chí xếp loại.

CÁC GIẢI PHÁP CHO PHÁT TRIỂN HỆ SINH THÁI KHỞI NGHIỆP BÌNH ĐỊNH

Nâng cao vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của quản lý nhà nước thúc đẩy hệ sinh thái khởi nghiệp địa phương phát triển giai đoạn đầu.

- Sở KHCN cần giữ vai trò tham mưu, tiên phong mạnh mẽ trong các hoạt động khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, kết nối các nguồn lực đa dạng, thu hút sự quan tâm của lãnh đạo tỉnh, tăng cường hợp tác công tư đặc biệt Hiệp hội doanh nghiệp, các tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp, trường địa học, thúc đẩy xã hội hóa, liên kết, hợp tác cùng phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp;

- Nghiên cứu, học hỏi và tham mưu ban hành các cơ chế chính sách đa dạng, sát với thực tiễn, hỗ trợ phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp, đặc biệt, hình thành các tổ chức đổi mới sáng tạo mới, như trung

tâm đổi mới sáng tạo, trung tâm hỗ trợ, các chương trình ươm tạo, tăng tốc, xây dựng đa dạng mạng lưới kết nối trong nước và ngoài nước;

- Lựa chọn một số lĩnh vực khởi nghiệp khác biệt, có tính chiến lược như du lịch cộng đồng sáng tạo, logistics, công nghiệp chế biến, kinh tế biển, ..., để xây dựng thương hiệu khởi nghiệp riêng biệt;

- Thu hút thêm nguồn lực tài năng, nhiệt huyết từ các sở ngành khác, các tổ chức chính trị-xã hội tham gia vào thúc đẩy hệ sinh thái khởi nghiệp, lực lượng tiên phong này sẽ có nhiệm vụ tiếp thu tri thức đổi mới sáng tạo và công nghệ nhanh nhất có thể, để chuyển giao lại cho cộng đồng trên địa bàn, hình thành nhiều đề án, chương trình cho phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp.

Hình thành các trung tâm đổi mới sáng tạo, các khu co-working space, các tổ chức dịch vụ hỗ trợ khởi nghiệp, cung cấp các cơ sở vật chất cho khởi nghiệp.

- Sớm hình thành Trung tâm đổi mới sáng tạo Bình Định tiêu biểu, giúp khởi nghiệp có cơ sở vật chất cũng như tạo điều kiện ban đầu thuận lợi cho phát triển, ươm mầm các tài năng trẻ tương lai để dàng hơn.

- Có cơ chế, chính sách khuyến khích hỗ trợ cho các trường đại học, cao đẳng hình thành các trung

tâm đổi mới sáng tạo, ươm tạo, các hoạt động khởi nghiệp diễn ra thường xuyên hơn.

- Có cơ chế thu hút, hợp tác công tư, hoặc thu hút các nhà đầu tư FDI vào Bình Định có chính sách hỗ trợ, đầu tư khởi nghiệp địa phương, có các không gian đổi mới sáng tạo liên kết.

Phát triển nguồn nhân lực toàn diện

- Đẩy nhanh hơn các chương trình giáo dục khởi nghiệp từ các trường PTTH, cao đẳng và đại học thông qua các đối tác liên kết, tập đoàn, đối tác quốc tế với các hình thức offline và online;

- Liên kết với TECHFEST, các tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp uy tín trong nước để thúc đẩy sự chuyển giao tri thức, công nghệ, kết nối nguồn lực cho phát triển nhân lực địa phương như đào tạo mentor, nhà đầu tư, kết nối các Làng Công nghệ, chuyên gia và đối tác công nghệ. Năm 2023, UBND tỉnh Bình Định nên đề xuất hợp tác với Bộ KH&CN và Ban tổ chức TECHFEST để làm sự kiện lớn TECHFEST khu vực cho khởi nghiệp đổi mới sáng tạo như các tỉnh Đồng Nai, Bình Dương, Vĩnh Phúc, Lai Châu, Sơn La, ...;

- Có chính sách thu hút startup, nhân tài đóng góp cho phát triển đổi mới sáng tạo.

Nguồn vốn

- Đầu tư cho đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp cũng chính là đầu tư cho con người, cho tương lai, nhằm hình thành đội ngũ doanh nhân văn hóa, chất lượng mang tầm quốc gia và quốc tế cạnh tranh bằng tri thức, công nghệ mang lại thịnh vượng cho quốc gia và làm giàu cho địa phương phát triển. Vì vậy, địa phương cần có nguồn ngân sách phù hợp làm vốn môi, thu hút thêm các nguồn lực vốn các bên để gia tăng nguồn lực cho phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp;

- Sớm lập ra quỹ hỗ trợ khởi nghiệp tư nhân từ các doanh nhân Bình Định thành công, tạo ra cầu nối kết nối các quỹ hỗ trợ khởi nghiệp cho địa phương;

Kết nối các mạng lưới nguồn lực đa dạng, hình thành văn hóa khởi nghiệp năng động, hiệu quả

- Tăng cường kết nối các nguồn lực là các công ty, tập đoàn, doanh nhân cho hỗ trợ khởi nghiệp như tư vấn, đầu tư và kết nối thị trường. Thúc đẩy mạnh mẽ hoạt động truyền thông, hỗ trợ phát triển marketing và thị trường cho các doanh nghiệp khởi nghiệp;

- Kết nối hệ thống mạng lưới khởi nghiệp trong nước và quốc tế, các tổ chức hỗ trợ khởi nghiệp, các trung tâm đổi mới sáng tạo. Đưa nhiều chuyên gia khởi nghiệp quốc gia về địa phương để tạo sự chuyển biến nhanh về tư duy và tri thức khởi nghiệp.

Sử dụng mô hình mới hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo mở: nhằm thúc đẩy cung cầu thị trường giải quyết các thách thức lớn cho địa phương, doanh nghiệp đặt hàng theo nhu cầu, trao nhiệm vụ tìm kiếm giải pháp đổi mới sáng tạo cho các startup và các tổ chức trung gian đổi mới sáng tạo thực thi.

KẾT LUẬN

Khởi nghiệp ĐMST là công cụ hiệu quả để tạo ra thể hệ doanh nhân mới có sự sáng tạo, công nghệ tạo ra sự đột phá lớn cho phát triển kinh tế ở địa phương và quốc gia. Phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp chính là phát triển hạ tầng tri thức, công nghệ để doanh nghiệp khởi nghiệp ra đời ngày càng nhiều về số lượng và chất lượng. Tuy nhiên, cần phải có sự vào cuộc đồng bộ, khoa học và quyết liệt của chính quyền địa phương với cách làm đúng, tư duy đúng ngay từ đầu, thì hiệu quả cho một hệ sinh thái khởi nghiệp sẽ phát huy để có thể tạo ra nhiều doanh nhân chất lượng phát triển kinh tế. /.

Lý Đình Quân

*Phó chủ tịch Hội đồng cố vấn ĐMST Quốc gia,
Tổng Giám đốc Trung tâm ươm tạo khởi nghiệp
Sông Hàn (SHI)*

NHỮNG BỐI CẢNH PHÁT TRIỂN CỦA HỆ SINH THÁI NHẬT BẢN

Một trong những thách thức kinh tế chính của Nhật Bản trong vài thập kỷ qua là tăng sự linh hoạt về cơ cấu kinh tế để cạnh tranh trong các ngành thay đổi nhanh nhờ sự phát triển về công nghệ thông tin (CNTT). Hệ sinh thái khởi nghiệp, vốn đã phát triển như một phần của nền kinh tế Nhật Bản thời gian gần đây, hiện đang là tiền đề và trung tâm trong việc thu hút sự chú ý từ Chính phủ và các doanh nghiệp lớn. Những năm sau chiến tranh, nhiều doanh nghiệp lớn của Nhật Bản đã được thành lập.

Mối liên kết giữa các hệ sinh thái khởi nghiệp Nhật Bản cũng là một lĩnh vực trọng tâm trong quan hệ của nước này với Hoa Kỳ.

Như đã nêu rõ trong Quan hệ đối tác về năng

lực cạnh tranh và khả năng phục hồi Hoa Kỳ-Nhật Bản lần đầu tiên được đưa ra vào năm 2021, thương mại hóa công nghệ diễn ra trong các công ty khởi nghiệp và sự hợp tác giữa các hệ sinh thái khởi nghiệp được xem là một khía cạnh quan trọng trong hợp tác khoa học và công nghệ giữa Hoa Kỳ và Nhật Bản.

Việc thúc đẩy hệ sinh thái khởi nghiệp của Nhật Bản cũng là một ưu tiên về chính sách trong nước. Kế hoạch chiến lược tăng trưởng được công bố vào tháng 6 năm 2022 bao gồm việc thúc đẩy hệ sinh thái khởi nghiệp của Nhật Bản như một động lực tăng trưởng. Keidanren, hiệp hội doanh nghiệp lớn của Nhật Bản đã đưa ra các khuyến nghị để củng cố hệ sinh thái khởi nghiệp của Nhật Bản.

Một số đặc điểm của Hệ sinh thái khởi nghiệp của Nhật Bản

Thứ nhất, phạm vi của các lĩnh vực rất rộng như nghiên cứu sâu, tin tức, nguồn nhân lực, dịch vụ công nghệ, vật liệu tổng hợp mới, công nghệ sinh học, công nghệ liên quan đến không gian, công nghệ giáo dục và dịch vụ di động. *Thứ hai*, nền tảng giáo dục của các doanh nhân. Nhiều người đến từ các trường đại học hàng đầu của Nhật Bản, bao gồm Đại học Tokyo, Đại học Keio và Đại học Kyoto. Nửa thế kỷ trước, sinh viên ưu tú tốt nghiệp các trường đại học này được nhận vào các công ty lớn để được thu xếp việc làm suốt đời, hoặc họ có xu hướng làm công chức cho Chính phủ.

Tuy nhiên, thực tế hiện nay là những sinh viên tốt nghiệp đại học loại ưu chính là những người sáng lập công ty khởi nghiệp, đây là bằng chứng cho thấy hệ sinh thái khởi nghiệp của Nhật Bản có tính hợp pháp xã hội cao hơn so với thời kỳ sau chiến tranh. Điều ngược lại cũng đúng, với tính hợp pháp xã hội được trao cho hệ sinh thái khởi nghiệp bởi những sinh viên tốt nghiệp đại học ưu tú, những người có chung nền tảng với lãnh đạo của các tập đoàn lớn hoặc công tác trong chính phủ và những người hiện đứng đầu một công ty khởi nghiệp. Đồng thời, một số công ty được thành lập bởi những người có nền tảng giáo dục khác với giới thượng lưu của Nhật Bản, bao gồm cựu sinh viên của các trường đại học không phải của Nhật Bản và một số là học sinh trung học đã bỏ học.

Thứ ba, độ tuổi của các doanh nhân. Hầu hết đều sinh vào những năm 1970 và 1980, và nhiều người trong số họ thành lập công ty của mình vào đầu những năm 2010, khi họ ở độ tuổi cuối hai mươi và đầu ba mươi. Có một thể hệ năng động trong công việc, trong đó các doanh nhân đã trưởng thành sau khi bong bóng kinh tế Nhật Bản vỡ năm 1990. Họ lớn lên trong kỷ nguyên tăng trưởng chậm của những năm 1990, và chưa từng trải qua thời kỳ khi tăng trưởng kinh tế của Nhật Bản nhanh chóng thu hẹp

khoảng cách với Hoa Kỳ. Họ cũng không bị ảnh hưởng bởi nền kinh tế doanh nghiệp của Nhật Bản mà nhiều người đã trải qua những năm làm việc cốt lõi của họ. Thay vào đó, những doanh nhân này lớn lên ở Nhật Bản thời kỳ hậu bong bóng, khi các thế hệ trẻ ít có khả năng tìm được việc làm tại một công ty lớn mang lại sự hào nhoáng và ổn định như lời hứa thời hậu chiến.

Một số startup tại Nhật Bản

Preferred Networks: được thành lập vào năm 2014 bởi các nhà khoa học máy tính đến từ Đại học Tokyo. Công ty cung cấp các thuật toán và công cụ học máy. Các nhà sản xuất hàng đầu của Nhật Bản, bao gồm nhà sản xuất ô tô Toyota và nhà sản xuất robot Fanuc, đã hợp tác với Preferred Networks để cùng phát triển các hệ thống robot, cho phép robot tự học các chuyển động và nhiệm vụ mới mà không cần người vận hành lập trình chúng. Một loạt các công ty công nghiệp lớn đã cung cấp vốn ban đầu, vì Preferred Networks được tách ra khỏi một công ty trước đó tập trung vào việc cung cấp chức năng tìm kiếm từ dữ liệu không phải văn bản.

Một trong những nhân viên của Preferred Networks, Ohta Kazuki, cũng là sinh viên tốt nghiệp Đại học Tokyo, đã rời công ty và đồng sáng lập Treasure Data, một công ty nền tảng quản lý dữ liệu dành cho doanh nghiệp, ở Thung lũng Silicon. Treasure Data được thành lập vào năm 2011 và vào năm 2018, công ty này đã được mua lại bởi Arm, một công ty bán dẫn thuộc sở hữu của Tập đoàn Softbank, với giá ước tính khoảng 600 triệu USD.

SmartNews: cung cấp nguồn dữ liệu tin tức được sắp xếp theo sở thích của mọi người như đã được tiết lộ bởi các mô hình sử dụng tin tức của họ. Những người sáng lập ra nó là các tiến sĩ kỹ thuật và khoa học máy tính, những người đã bảo đảm nguồn vốn từ một trong những công ty đầu tư mạo hiểm độc lập mới hơn của Nhật Bản, Globis và những công ty khác. Người đồng sáng lập Suzuki Ken ban đầu là một nhà nghiên cứu, xuất bản về tác động của công nghệ thông tin đối với chế độ dân chủ và xã hội.

Khi SmartNews mở rộng sang Hoa Kỳ vào năm 2014, công ty đã xây dựng một tính năng dành riêng cho thị trường Hoa Kỳ có tên là “News from All Sides”. Nó hiển thị cho người dùng thấy quan điểm từ nhiều phía của các vấn đề chính trị dẫn đến sự tham gia nhiều hơn và xây dựng một thuật toán thiên vị chính trị (political bias algorithm) vào sản phẩm tại Hoa Kỳ của mình, văn phòng công ty có trụ sở tại San Francisco và Thung lũng Silicon. SmartNews đã phát triển trở thành một trong số ít Kỳ Lân của Nhật Bản vào năm 2019 và đã hoàn thành việc gây quỹ bổ sung bao gồm các nhà đầu tư Mỹ.

Spiber: được thành lập vào năm 2007, đã tạo ra tơ nhện tổng hợp thành công bằng cách giải mã thông tin di truyền của fibroin, một loại protein là thành phần chính của tơ nhện. Công nghệ này được phát triển từ một phòng thí nghiệm tại Đại học Keio, với nghiên cứu sinh Sekiyama Kazuhide và sau đó là Sugihara Junichi, đã phát hiện ra vào đầu năm 2007 và thành lập công ty vào cuối năm đó.

Do môi trường đầu tư không thuận lợi ngay sau cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu, Sekiyama và Sugihara đã phải mất hai năm để tạo ra bước đột phá về công nghệ để sản xuất sợi tơ nhện nhân tạo và sau đó đảm bảo nguồn vốn cho VC. Năm 2012, công ty liên minh với Kojima Industries, nhà cung cấp phụ tùng ô tô cho Toyota, và họ cùng nhau thành lập một nhà máy để sản xuất hàng loạt.

Wantedly: không nằm trong danh sách được tài

trợ hàng đầu nhưng là một công ty khởi nghiệp thành công đáng chú ý, kết hợp dịch vụ mạng xã hội với việc tuyển dụng và IPO (Initial Public Offering - phát hành cổ phiếu lần đầu ra công chúng) vào năm 2017. Sự nghiệp của nhà sáng lập Naka Akiko, một sinh viên tốt nghiệp Đại học Kyoto, đã đưa cô đến từ Goldman Sachs sau tốt nghiệp đến những ngày đầu của Facebook Nhật Bản. Wantedly thúc đẩy sự gia tăng tính năng động trong việc tuyển dụng lao động tầm trung trong ngành công nghệ thông tin và hệ sinh thái khởi nghiệp của Nhật Bản và nhanh chóng được hơn một nghìn công ty và hơn một triệu người dùng chấp nhận.

Quỹ mạo hiểm tăng nhanh chóng trong hơn thập kỷ qua: một sự thay đổi về cấu trúc

Số lượng đầu tư mạo hiểm (VC) vào Nhật Bản đã tăng hơn mười lần trong thập kỷ qua. Sau tình trạng suy thoái do hậu quả của cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu 2007–2008 dẫn đến cuộc suy thoái mạnh ở Nhật Bản, đầu tư VC đã tăng trưởng nhanh chóng. Từ năm 2018, số lượng các công ty khởi nghiệp nhận được tài trợ giảm xuống trong khi số vốn đầu tư tăng lên, cho thấy quy mô tài trợ lớn hơn.

Trong khi quy mô tổng thể của lĩnh vực đầu tư mạo hiểm của Nhật Bản và số tiền mà các công ty khởi nghiệp Nhật Bản huy động được là nhỏ so với Thung lũng Silicon, tuy nhiên hệ sinh thái khởi nghiệp của Nhật Bản không nhỏ hơn so với các nước G7 Châu Âu như Pháp, Đức hoặc Vương quốc Anh. Điểm quan trọng ở đây là hệ sinh thái khởi nghiệp của Nhật Bản đang phát triển và ngay cả cuộc suy thoái kinh tế tiếp theo cũng không ảnh hưởng nhiều đến sự tăng trưởng của hệ sinh thái.

Hệ sinh thái khởi nghiệp của Nhật Bản không nhỏ như thường thể hiện bên ngoài

Hệ sinh thái khởi nghiệp của Nhật Bản thường được miêu tả như cực kỳ nhỏ so với các hệ sinh thái khởi nghiệp ở những nơi khác. Đầu tư VC vào Nhật Bản chỉ bằng một phần nhỏ so với ở Hoa Kỳ, và có ít

Kỳ Lân hơn so với Hoa Kỳ, Trung Quốc và một số nước công nghiệp phát triển khác.

Nhiều chỉ số được sử dụng để đo lường hệ sinh thái khởi nghiệp của Nhật Bản cho thấy rằng hệ sinh thái khởi nghiệp của Nhật Bản là cực kỳ nhỏ. Đầu tư VC tính theo phần trăm tổng sản phẩm quốc nội (GDP) là thước đo phổ biến cho thấy VC của Nhật Bản thực sự nhỏ bé, Singapore và Israel đứng đầu, tiếp theo là Hoa Kỳ và các nước khác như Vương quốc Anh, Pháp và Đức. Tuy nhiên, tính theo đồng đô la tuyệt đối, VC của Nhật Bản không nhỏ so với các nước thành viên hàng đầu khác của Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế, ngoại trừ Hoa Kỳ. Khi Hoa Kỳ bị loại khỏi bảng xếp hạng, Nhật Bản nổi trội hơn nhiều so với các nước G7 khác. Nhật Bản có nhiều công ty cạnh tranh lớn hơn trong danh sách các công ty lớn nhất thế giới của Forbes Global 2000 so với Đức, Pháp hoặc Vương quốc Anh vào năm 2021. Nhật Bản đứng thứ ba sau Hoa Kỳ và Trung Quốc.

Nhật Bản thực sự có số tiền tài trợ VC lớn hơn Vương quốc Anh, Đức, Pháp và Hàn Quốc từ năm 2009 đến năm 2016. Sau đó Vương quốc Anh bắt

đầu phát triển nhanh chóng. Năm 2019, Hàn Quốc đã được thúc đẩy phát triển và vượt lên. Nhật Bản trở nên tụt hậu vào năm 2020 và 2021 khi đại dịch toàn cầu tấn công. Nguồn vốn VC thiếu hụt, điều này cho thấy rằng Nhật Bản đã có một lượng vốn đầu tư VC hợp lý cho đến năm 2019, khi đầu tư vào VC trên toàn thế giới tăng trưởng nhanh chóng, được thúc đẩy bởi sự phát triển nhanh ở Hoa Kỳ và Hàn Quốc.

Tuy nhiên, khi những hoàn cảnh diễn ra vào năm 2022 - bao gồm cuộc chiến Nga - Ukraine, giá dầu tăng, lạm phát tăng và lãi suất ngân hàng trung ương cao hơn - ảnh hưởng đến nền kinh tế toàn cầu, thì sự gia tăng tài trợ VC không rõ ràng, và vị thế của Nhật Bản có thể tốt hơn khi so sánh, mặc dù nó không góp phần thúc đẩy vốn chủ sở hữu toàn cầu. Tại sao Nhật Bản không nhận được đầu tư VC như các nước khác là một câu hỏi cần được giải quyết. Một yếu tố góp phần có thể là biên giới đóng cửa do COVID-19 và sự tập trung đầu tư ra nước ngoài của các công ty lớn của Nhật Bản./.

Minh Phụng

(Theo carnegieendowment.org)

KHAI THÁC CƠ HỘI SỐ HÓA Ở BỘ PHẬN BÁN HÀNG (PHẦN CUỐI)

Triển khai các nhóm chức năng chéo

Các sáng kiến thành công luôn có một nhóm quản lý chương trình đa chức năng được dẫn dắt bởi một người lãnh đạo tiên phong. Nhóm cốt lõi này chịu trách nhiệm giám sát và điều phối công việc trong suốt hành trình khai thác cơ hội số hóa. Các thành viên của nó thường bao gồm đại diện người dùng (từ nhân viên bán hàng tới tiếp thị), kỹ sư (nhà khoa học dữ liệu, các scrum master (người dạy dỗ, hướng dẫn, kết nối nhóm chuyên gia trải nghiệm người dùng, kiến trúc sư phần mềm, v.v.) và người điều phối (chẳng hạn như quản lý dự án, chuyên gia quản lý thay đổi, người hỗ trợ bán hàng và các chuyên gia tài chính).

Các nhóm chức năng chéo bổ sung sẽ tham gia vào những giai đoạn tập trung khi cần có kỹ năng của họ. Số lượng và thành phần của các đội bổ sung này phụ thuộc vào phạm vi và quy mô của nhiệm vụ.

Các đội đa dạng, khi được tận dụng tốt, sẽ đảm bảo tính khả thi về mặt kỹ thuật, khả năng sử dụng và giá trị. Ngược lại, các nhóm thiếu sự đa dạng về chức năng luôn dẫn đến mặc dù có sức mạnh ở một mặt nhưng lại có những sai sót nghiêm trọng ở những mặt khác, dẫn đến những thách thức về sự

chấp nhận hoặc tính bền vững.

UCB đã tạo ra một số nhóm chức năng chéo để thực hiện các nỗ lực khai thác số của mình. Một nhóm phụ được giao nhiệm vụ xây dựng giải pháp hướng tới người dùng bao gồm các đại diện từ bán hàng, công nghệ, phân tích và hoạt động. Một nhóm phụ khác có thành viên tương tự tập trung vào cơ sở hạ tầng dữ liệu. Tuy nhiên, một nhóm phụ khác được giao trách nhiệm hoạch định các nỗ lực triển khai và quản lý biến đổi. Nhóm này bao gồm các nhà lãnh đạo từ bán hàng, tiếp thị và hoạt động bán hàng. Quan trọng nhất, nhóm được gọi là EET (một nhóm có kinh nghiệm sớm) bao gồm những nhân viên bán hàng tiêu biểu của lực lượng bán hàng lớn hơn, chứ không chỉ là những người đại diện giỏi về công nghệ nhất. Các thành viên EET đã trở thành những người chấp nhận tiên phong, những người có công trong việc định hình giải pháp.

Thực hiện cách tiếp cận linh hoạt

Ngành công nghiệp phát triển phần mềm đã chuyển mạnh từ cách tiếp cận “thác nước” để hoàn thành dự án sang cách tiếp cận “linh hoạt”. Với mô hình thác nước, cách làm việc tuần tự, truyền thống, các nhóm thường dành một năm trở lên cho một quy trình thiết kế hoàn chỉnh một hệ thống, sau đó xây dựng và vận hành nó, luôn hoàn thành một giai đoạn trước khi bắt đầu giai đoạn tiếp theo. Mô hình mới linh hoạt hơn và mang tính gia tăng, liên quan đến việc thiết kế, xây dựng, triển khai, học hỏi và sau đó lặp đi lặp lại. Một cách tiếp cận linh hoạt là chìa khóa để quản lý các sáng kiến khai thác cơ hội số hóa trong bán hàng.

Kinh nghiệm của tổ chức bán hàng của Microsoft là một ví dụ tuyệt vời. Việc phát triển nhóm cố vấn

tuân thủ quy tắc 10/10/10 cho mỗi dự án (sprint): 10 giờ để xác định vấn đề kinh doanh, 10 ngày để thiết kế mô hình giải quyết vấn đề và 10 tuần để thử nghiệm giải pháp. Nhóm tập trung vào trải nghiệm người dùng và tạo ra một giao diện đơn giản và dễ hiểu cho Daily Recommender. Kết quả là các nhân viên bán hàng đã có thể sử dụng thành thạo công cụ này một cách đơn giản. Và nó tiếp tục phát triển, bởi vì khi người dùng chấp nhận hoặc từ chối các đề xuất hành động mà nó tạo ra, nên các lựa chọn của họ sẽ đào tạo và cải thiện các thuật toán.

Sáng kiến khai thác cơ hội số hóa tại UCB cũng áp dụng cách tiếp cận linh hoạt. Dự án bắt đầu với bằng chứng về khái niệm: UCB đã phát triển một thuật toán dự đoán và chạy mô phỏng bằng cách sử dụng dữ liệu lịch sử để cho thấy rằng cách tiếp cận có thể hoạt động. Sau đó, công ty đã xây dựng một sản phẩm khả thi tối thiểu - một công cụ đơn giản với các tính năng quan trọng để hướng dẫn các đại diện bán hàng sử dụng các đề xuất của thuật toán với khách hàng. Các đại diện bán hàng ở một EET đã thử nghiệm công cụ này và chia sẻ phản hồi. Khi sáng kiến được tiến hành, nhóm phát triển đã sử dụng các sprint hai tuần chạy nước rút để ra mắt các bản phát hành mới. Phạm vi công việc cho mỗi sprint vẫn cố định, nhưng các nhà phát triển đã sửa đổi kế hoạch cho sprint tiếp theo để phản ánh phản hồi từ EET.

Cho phép thay đổi cách tổ chức

Trong bán hàng, quản lý sự biến đổi không chỉ là

khiến tổ chức hành xử khác biệt. Nó còn là về việc thu hút mọi người tham gia hoạch định sự biến đổi để đảm bảo rằng nó mang lại giá trị cho những người bị ảnh hưởng. EET thử nghiệm các phiên bản đầu tiên của các giải pháp để xem liệu chúng có hữu ích và có thể thực hiện được hay không. Các chuyên gia trải nghiệm người dùng về các nhóm chức năng chéo sẽ định hình thiết kế hệ thống sao cho tương tác giữa con người và công nghệ mang tính trực quan và góp phần vào năng suất.

Bốn khía cạnh của việc bán hàng có ý nghĩa đặc biệt đối với việc quản lý biến đổi. Thứ nhất, nhân viên bán hàng thường làm việc một mình ở các địa điểm khác nhau. Điều đó có nghĩa là việc tuyên truyền sự biến đổi trong toàn bộ đội ngũ bán hàng có thể gặp khó khăn. Ngoài khách hàng, một người mà các đại diện bán hàng thường xuyên liên lạc là người quản lý của họ. Do đó, các nhà quản lý bán hàng cấp cơ sở có thể là tác nhân lý tưởng để tạo điều kiện cho sự biến đổi.

Trong khi các nhà lãnh đạo cấp cao có thể giải thích lý do của sự biến đổi và thúc đẩy thay thế quản lý, các nhà quản lý cấp cơ sở (hoặc những người có ảnh hưởng ngang hàng) ở vị trí tốt nhất để thảo luận về các chi tiết và chủ đề nhạy cảm (chẳng hạn như các biện pháp mới có thể được đưa ra để đánh giá hiệu suất bán hàng của nhân viên màn). Quan trọng là phải nhận ra rằng khi các nhà quản lý hỗ trợ nhân viên của họ áp dụng khai thác cơ hội số hóa, họ cũng sẽ cần phải đảm nhận những trách nhiệm mới. Ngoài việc huấn luyện và chỉ đạo các cá nhân đạt được doanh thu bán hàng, thì giờ đây họ phải giúp họ áp dụng dữ liệu và công nghệ và thay đổi chiến thuật cho phù hợp. Các nhà quản lý tự do dự về kỹ thuật số hoặc trưởng thành trong môi trường chuyển giao trách nhiệm giải trình theo kiểu từ trên xuống có thể thấy đây là một sự thay đổi lớn.

Thứ hai, nhân viên bán hàng đã quen với việc nắm quyền tự chủ khi làm việc với khách hàng. Khai

thác cơ hội số hóa có thể đe dọa quyền tự chủ này, khiến việc thực hiện thay đổi trở nên đặc biệt khó khăn. Các nhân viên đại diện bán hàng và người quản lý có thể quen với việc dựa vào đánh giá của riêng họ về thời điểm và cách thức tương tác với từng khách hàng. Với khai thác cơ hội số hóa, họ phải thích ứng với cách tiếp cận theo hướng dữ liệu hơn. Các tổ chức bán hàng có thể giúp quá trình chuyển đổi dễ dàng hơn bằng cách đưa ra những diễn giải cho các đề xuất do AI điều khiển, ví dụ: kèm theo đề xuất sản phẩm với thông báo rằng “tài khoản này có khả năng mua mặt hàng này vì các tài khoản khác có mô hình mua tương tự cũng đã mua nó”. Việc áp dụng được cải thiện khi nhân viên bán hàng cung cấp phản hồi về việc liệu mỗi đề xuất do máy tạo ra có hữu ích hay không, và nếu không, tại sao. Phản hồi không chỉ giúp thuật toán kết hợp các thông tin chi tiết thực tế; mà nó cũng mang lại cho nhân viên cảm giác sở hữu để thúc đẩy việc tiếp tục sử dụng và tin tưởng vào ứng dụng.

Thứ ba, nhiều nhân viên bán hàng ngại thay đổi cách họ tương tác với khách hàng vì sợ đặt các mối quan hệ hiện có vào rủi ro. Họ thích gắn bó với những gì hiệu quả cho đến khi tận mắt thấy rằng một cách tiếp cận mới tốt hơn. Đó là lý do tại sao các EET làm định hình và kiểm soát một cách chặt chẽ các biến đổi thay đổi sẽ rất quan trọng. Các nhân viên bán hàng cũng có kỹ năng công nghệ và hiểu biết về kỹ thuật số rất khác nhau, do đó, đào tạo và hỗ trợ người dùng sau khi ra mắt sản phẩm là rất quan trọng để thúc đẩy việc áp dụng các giải pháp bán hàng kỹ thuật số. Thành công sẽ dễ tới khi các giải pháp được nhúng vào quy trình làm việc hàng ngày của nhân viên bán hàng. Do đó, các chương trình đào tạo tốt nhất giải quyết những biến đổi trong quy trình kinh doanh và bộ kỹ năng của mọi người thay vì tập trung vào bản thân công cụ.

Tại UCB, các thành viên của EET đã hỗ trợ liên tục cho các đồng nghiệp của họ trong khi hoạt động

như những người truyền bá giải pháp khi nó được giới thiệu. Các đại diện thương mại sẽ dễ tin tưởng đồng nghiệp của họ về các vấn đề giá trị và tác động, trong khi họ có xu hướng nghi ngờ sự hướng dẫn của nhân viên ở trụ sở chính.

Thứ tư, nhân viên bán hàng trong hầu hết các ngành công nghiệp có khoản lương thưởng khá lớn gắn liền với doanh số bán hàng hoặc các mục tiêu khác. Thành công với khai thác cơ hội số hóa có thể đòi hỏi phải thiết kế lại cơ cấu trả lương thưởng theo doanh thu để nhằm củng cố lại những biến đổi ở trách nhiệm công việc. Nếu nhân viên bán hàng nhận thấy rằng sự thay đổi làm tổn hại đến tiềm năng kiếm tiền của họ, thì họ rất dễ rời bỏ công ty, và nhân viên nghỉ việc cũng có thể khiến công ty mất các khách hàng chủ chốt. Một kế hoạch chuyển tiếp có thể giúp tránh điều đó.

Khai thác cơ hội số hóa bán hàng đang được triển khai với tốc độ chóng mặt. Để tối đa hóa cơ hội đạt được kết quả tuyệt vời, các tổ chức bán hàng nên tập trung vào năm hành động được nêu ở trên. Các công ty cũng nên sử dụng checklist để điều chỉnh khi mô hình kinh doanh phát triển và khi học hỏi từ những thành công và thất bại của mình. Bằng cách làm theo các đề xuất này, các công ty sẽ làm tăng tốc độ và tác động cho nỗ lực của mình - đồng thời giúp doanh số bán hàng tăng vọt./.

Phuong Anh

(How to Digitalize your Sales organization, Harvard Business Review, số 9-10/2022)